

УДК 351.321

Баштанник О.В., к. політ. н., доцент, доцент кафедри історії та політичної теорії
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРУВАННЯ КООРДИНАТ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНТЕРАКЦІЙ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Загалом, аналіз інституціоналізації взаємодії щодо реалізації владних відносин у сфері державного управління та публічної політики, так само і у вітчизняній політичній науці, представлений у широкій кількості наукових праць. Так, Д. Яковлев реалізував ґрунтовне дослідження особливостей та складових політичної інтеракції у тогочасній Україні, В. Голубь обґрунтовує важливість інституціоналізації інтеракції держави і суспільства як основи формування ефективної держави та ін.. Зокрема, О. Чальцева зазначає, що “інституціоналізація взаємодії публічних акторів передбачає створення й розвиток вертикальних, горизонтальних і мережевих каналів, за допомогою яких відбувається обмін інформацією та здійснюються регулярні практики соціального партнерства, що включають у себе як оновлені традиційні так і нові інтерактивні інституціональні форми співпраці” (Чальцева О., 2017, с. 116). Разом з тим, досліджуючи сучасні особливості інституціоналізації взаємодії публічних акторів, вчена значною мірою зосереджується на типологізації форм такої взаємодії, залучаючи нормативний аспект до розгляду інтеракції між державою та громадянським суспільством. Максимально комплексне структурування інституційної взаємодії прагне представити Л. Яковлева у своїй статті щодо аналізу інституціональних основ координації публічної влади. Дослідниця, зокрема, підкреслює, що: “У сучасних умовах координація міжінституційної взаємодії – це головна функція публічної влади, яка й забезпечує її легітимність. Ця функція реалізується за наступними напрямками:

- погодження горизонтальної та вертикальної міжінституційної взаємодії, зведення її до відповідності демократичним стандартам діяльності публічної влади;
- сприяння встановленню нових зв'язків (розширення мережі взаємодії) та підвищення ефективності наявних взаємодій між інститутами;
- підвищення ефективності парламентського контролю;
- налагодження взаємодії між інститутами центральної та регіональної (місцевої) влади;
- підвищення ефективності діяльності координаційних органів публічної влади, які відповідно до норм адміністративного законодавства мають узгоджувати та упорядковувати взаємодію суб'єктів урядування;
- контактування із представниками громадськості (масмедіа, представники спільнот, активні громадяни тощо);
- узгодженість дій різних органів публічної влади.

Останнє виявляється найважливішим. Адже, саме узгодженість дій, як наслідок координаційних зусиль публічної влади забезпечує її легітимність”. (Яковлева Л., 2022, с. 94).

Доцільно відзначити, що у конкретизації означених напрямків координації міжінституційної взаємодії під час реалізації публічної влади Л. Яковлева представляє максимально комплексне узагальнення типів, видів і форм інституціональних та інституційних інтеракцій у публічній політиці, але водночас це занадто розширює предметну основу та методологічний інструментарій аналізу означених явищ. Втім, невирішеним на даний час завданням є системна реконструкція інституційної взаємодії щодо ключових напрямів реалізації державного управління в сучасній Україні, особливо у кризових умовах останнього часу.

Варто деталізувати аналіз інституційних інтеракцій в процесі реалізації державної влади як основу ствердження суверенної держави в Україні. На нашу думку, основоположні напрями інституційних інтеракцій в системі державного управління сучасної України можливо реконструювати у вигляді наступної системи координат:

1) у якості пріоритетних внутрішньо системних напрямів інституційних інтеракцій можливо виокремити:

1.1) інституціональні інтеракції, пов'язані із гуманізацією реалізації державної влади та розширенням взаємодії держави та громадянського суспільства;

1.2) інституціональні інтеракції, пов'язані із децентралізацією реалізації виконавчої влади як реформи взаємовідносин в системі інституцій виконавчої влади та виконавчої влади на місцевому рівні і органів місцевого самоврядування;

2) у якості пріоритетних зовнішньо системних напрямів інституційних інтеракцій можливо виокремити:

2.1) інституціональні інтеракції, пов'язані із подальшим впровадженням реформ державного управління для успішного виконання критеріїв щодо європейської інтеграції України як її цивілізаційного вибору;

2.2) інституціональні інтеракції, пов'язані із застосуванням всіх необхідних нормативно-структурних інструментів для протидії збройній агресії проти України як зовнішнього екзистенціального виклику.

В даному дослідженні ми зосереджуємося на вивченні інституційних інтеракцій як процесів реалізації функціональної взаємодії між інституціями політичної системи, у першу чергу – носіями державної влади. В якості прикладів можливо назвати взаємодію центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та ін. Таким чином, було з'ясовано, що політичний курс щодо напрямів реалізації державної влади в сучасній Україні можливо концептуалізувати як імператив одночасності – обґрунтована необхідність реалізації процесів інституційних інтеракцій в усіх напрямках координат одночасно, оскільки ними означене виконання або критично важливих завдань державного управління, або ціннісно значущих, а тому також невідкладних.

Список використаних джерел:

1. Чальцева О. Інституціоналізація взаємодії публічних акторів. *Evropský politický a právní diskurz*. 2017. Sv. 4, Vyd. 4. С. 110-117.

2. Яковлева Л. Координація публічної влади: джерела інституціональної теорії легітимності. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 35. С. 93-97. DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i35.1101>